

Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 26.133.042

про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.042 Київського університету імені Бориса Грінченка виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), місто Київ, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки на підставі прилюдного захисту дисертації Поздєєвої Катерини Вікторівни «Економічний механізм розвитку системи загальної середньої освіти» за спеціальністю 051 Економіка 28 листопада 2023 року.

Поздєєва Катерина Вікторівна, 1977 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2000 р. магістратуру Київського національного економічного університету за спеціальністю «Фінанси».

З 2000 року і дотепер працює у Київській міській державній адміністрації, на сьогодні обіймає посаду заступник директора Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Дисертацію виконано у Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Науковий керівник: Лойко Валерія Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

Здобувачка має 16 наукових праць, з яких 6 одноосібних та 10 у співавторстві. 3 статті (з них 1 у співавторстві) у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, включеному до міжнародної наукометричної бази Web of Science (з них 1 у співавторстві), 12 наукових праць (з яких 7 у співавторстві), які засвідчують апробацію матеріалів дисертації, з яких 1 стаття (з них 1 у співавторстві) включена до наукометричної бази Scopus.

1. Поздєєва К.В. Аналіз динаміки обсягів фінансування закладів загальної середньої освіти міста Києва у мирний та воєнний часи. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1 (11). С. 208-

217. DOI статті: <http://doi.org/10.32750/2023-0117>. ISSN 2617-8648.
Вебпосилання на видання: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal>

2. Поздеева К.В. Аналіз систем фінансування закладів загальної середньої освіти різних форм власності. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип.52. DOI статті: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-58> e-ISSN 2524-0072. Вебпосилання на видання: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal>

3. Лойко В.В., Поздеева К.В. Методичний підхід до розподілу бюджетних видатків на організацію навчального процесу в закладах загальної середньої освіти. *Ефективна економіка*. 2021. № 1. DOI статті: [10.32702/2307-2105-2021.1.16](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.1.16). ISSN 2307-2105. Вебпосилання на видання: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8532>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

Журавльова Юлія Олегівна – доктор економічних наук, професор, заступник начальника відділу інституційного аудиту Управління Державної служби якості освіти в Одеській області, зауваження та побажання:

1. У підрозділі 1.2 «Організаційно-правове регулювання діяльності закладів загальної середньої освіти» наведено авторський підхід до хронології реформи системи загальної середньої освіти (стор. 41-51). Запропонований детальний аналіз законодавчого забезпечення на кожному із виокремлених етапів, його цілепокладання і акцентування на тригерах актуалізації впровадження низки нормативних документів, міг би бути підсилений авторською експертизою останніх на предмет їхнього внеску у становлення дієвого економічного механізму розвитку системи загальної середньої освіти.

2. У підрозділі 1.3 «Зарубіжний досвід фінансування системи загальної середньої освіти: аналіз та доцільність застосування в Україні» авторка, аналізуючи досвід обраних нею країн, виокремлює три моделі фінансування загальної середньої освіти. При цьому відсутнє обґрунтування вибору країн, що опинились в дослідницькому ракурсі, а окремі формулювання (як то

«більшість країн Європи» (табл.1.7, стор.60)) та поняття (зокрема, «демократизація освіти» (стор.61)), потребують уточнення. Роблячи слушний висновок про те, що «...модель фінансування закладів загальної середньої освіти ... залежить від ... нормативно-законодавчої бази країни, демографічної ситуації, економічного стану, моделі соціально-економічної системи» (стор.61), авторка уникає спроб на прикладі обраної еталонної країни в динаміці проаналізувати еволюційні зміни в кожному із перерахованих чинників і їхній зв'язок із переглядом усталеної моделі фінансування закладів середньої освіти.

3. У розділі 2 «Аналіз динамки та методичні положення розвитку системи закладів середньої освіти» авторка систематизувала чинники впливу на розвиток системи загальної середньої освіти за роки незалежності України, в числі яких, серед іншого, зазначено регіональну деформацію економічного розвитку і зниження ресурсного потенціалу регіонів (стор.108). Робота відрізняється виразним акцентом на дослідженні й аналізі специфіки розвитку і функціонування системи закладів середньої освіти міста Київ (стор.74-97). Отримані висновки набули б більшої аналітичної ваги, аби авторка не оминала увагою аналіз основних економічних показників розвитку системи загальної середньої освіти в інших регіонах України.

4. У підрозділі 3.2 «Пропозиції щодо методичного підходу до розподілу бюджетних видатків на організацію навчального процесу в закладах загальної середньої освіти» авторка справедливо зауважує, що «...у системі загальної середньої освіти України форми державно-приватного партнерства розвинуті недостатньо» (стор.132), і що «можливість додаткового фінансування освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти через застосування форм державно-приватного партнерства ... має перспективи подальшого розвитку». Не полемізуючи зі здобувачкою в частині зроблених висновків і солідаризуючись із її позицією, вважаємо, що у підрозділі 1.3 «Зарубіжний досвід фінансування системи загальної середньої освіти: аналіз та доцільність застосування в Україні» міг би бути зроблений аналіз досвіду реалізації такого механізму фінансування освітнього процесу, що дозволило б запропонувати

конкретні інституційні кроки для його впровадження в Україні.

Птащенко Олена Валеріївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва і торгівлі Західноукраїнського національного університету, зауваження та побажання:

1. Представлена на рис. 1.1 авторська розробка «Узагальнена схема автоматизації факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на систему загальної середньої освіти, як відкрити систему» потребує декілька уточнень щодо визначення та взаємозалежності рівнів. Також доцільним є більш детальний опис факторів на кожному з рівнів, що значно посилює представлену систематизацію в дослідженні.

2. Представлену таблицю 1.3 «Сутнісний склад підсистем соціально-економічної системи загальної середньої освіти» автору доцільно було б відобразити у вигляді схеми, що дозволило б наочно показати взаємозалежність та зв'язки кожного з елементів.

3. На рис. 1.2 представлено структурну схему економічного механізму розвитку системи загальної середньої освіти в Україні, робота значно виграла від того, якщо б автор представив докладний опис кожної складової.

4. При формуванні методичного підходу до розподілу бюджетних видатків на організацію навчального процесу в закладах загальної середньої освіти доцільно було б порівняти заклади загальної середньої освіти міста Києва та Київської області, що в подальшому дозволило розробити рекомендації по оптимізації бюджетних видатків на організацію навчального процесу.

5. Представлені результати дослідження взаємозв'язку обсягів бюджетного фінансування закладу загальної середньої освіти від кількості учнів по місту Києву у підрозділі 3.3 доцільно було б проводити не за один рік, а за останні п'ять років для деталізації представлених результатів та порівняльного аналізу, що дозволило б зробити більш точний прогноз.

Назукова Наталія Миколаївна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу публічних фінансів Державної установи «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України»,

зауваження та побажання:

1. У розділі 1, підрозділі 1.3 при висвітленні зарубіжного досвіду щодо обсягів та джерел фінансування закладів загальної середньої освіти у розвинених країнах, зокрема країнах Європейського Союзу, слід було навести аналітичні дані щодо частки ВВП, які витрачають ці країни на розвиток системи освіти в цілому і, зокрема, системи загальної середньої освіти, та здійснити порівняльний аналіз показників у ЄС та України.

У розділі 1, підрозділі 1.3 при оцінюванні ризиків та переваг різних систем фінансування закладів загальної середньої освіти за формами їх власності автор зазначає, що до недоліків державних закладів належить те, що «..у разі скорочення бюджетних видатків на освіту скорочується кількість викладачів та можуть бути повністю зачинені заклади... через недостатній обсяг фінансування» (с.61). Це, безсумнівно, так, однак слід зауважити, що переважання державного фінансування освіти стало результатом як практики, так і теорії суспільного життя, і зрештою у межах ідеї держави загального добробуту освіта була визнана як суспільне благо, тобто благо, забезпечуване державою. Іншими словами, фінансування освіти є захищеною статтею бюджету. Крім того, наведений автором недолік характерний і для приватних освітніх закладів: недостатній обсяг фінансування може стати причиною припинення діяльності й приватних закладів освіти.

2. У розділі 2, підрозділі 2.1 було б доцільним поглибити представлені результати аналізу динаміки розвитку системи загальної середньої освіти в Україні в розрізі регіональних складових, що уможливило б поглиблення висновків щодо впливу регіональної складової на обсяги фінансування закладів загальної середньої освіти.

3. У розділі 3, підрозділі 3.2 у табл. 3.1 «Обсяги фінансування закладів загальної середньої освіти за районами міста Києва за 2020 рік» (с. 132) представлені результати апробації методики розподілу видатків на організацію освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти міста Києва. Доцільно було надати результати таких розрахунків за 2021 та 2022 рр. та порівняти динаміку змін в обсягах фінансування закладів загальної

середньої освіти міста Києва. Доцільно також було б поглибити пояснення чинників, що спричинили до різних середньорічних витрат на 1 здобувача освіти в закладах загальної середньої освіти в різних районах міста Києва.

Жукова Юлія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка, зауваження та побажання:

1. У п. 1.2 «Організаційно-правове регулювання діяльності закладів загальної середньої освіти» таблиця 1.6 «Аналіз економічних важелів розвитку системи загальної середньої освіти України, які задекларовані нормативними документами за визначеними етапами реформування системи освіти» займає 4 сторінки, доцільно було б перенести її у Додатки, а в тексті залишити текстовий аналіз змісту цієї таблиці.

2. У п. 2.1 «Аналіз динаміки розвитку системи середньої освіти в Україні» доцільно було б навести динаміку основних економічних показників розвитку системи загальної середньої освіти за регіонами України, що поглибило б комплексність проведеного аналізу.

3. У розділі 2 доцільно було надати більше графічного матеріалу для кращої ілюстративності та візуального сприйняття результатів досліджень авторки. 4. У п. 3.2 «Пропозиції щодо методичного підходу до розподілу бюджетних видатків на організацію навчального процесу в закладах загальної середньої освіти» на с. 131 наведено розрахунки обсягів фінансування закладів загальної середньої освіти міста Києва за районами міста Києва за 2020 р. Доцільно було б навести динаміку розподілу таких видатків за період 2021-2022 рр., що надало можливість зробити висновки щодо динаміки цих видатків та існуючої різниці у видатках за районами.

Рамський Андрій Юрійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка, побажання:

1. Тема дисертації є новою, цікавою, пропоную автору продовжити подальші дослідження за цією тематикою.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – немає,

«Утримались» – немає.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада ДФ 26.133.042 присуджує Поздеевій Катерині Вікторівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 26.133.042

Андрій РАМСЬКИЙ